

ROZSUDOK

V MENE SLOVENSKEJ REPUBLIKY

Najvyšší súd Slovenskej republiky v senáte zloženom z predsedu JUDr. Igora Belka a z členov JUDr. Eleny Berthotyovej, PhD. a Ing. JUDr. Miroslava Gavalca v právnej veci navrhovateľa: **L.**, bytom **P.**, proti odporcovi: **Obvodný pozemkový úrad v Trnave**, Vajanského č. 2, Trnava, **za účasti**: Slovenský pozemkový fond, regionálne pracovisko Trnava, Vajanského č. 22, Trnava, o opravnom prostriedku navrhovateľa proti rozhodnutiam odporcu č. K2007/00412-Kň/4-NR zo dňa 3.12.2007 ač. K2007/00412-Kň/5-NR zo dňa 4.12.2007, o odvolaní navrhovateľa proti rozsudku Krajského súdu v Trnave č. k. 32Sp/3/2008-38 zo dňa 4.6.2008, takto

r o z h o d o l :

Najvyšší súd Slovenskej republiky rozsudok Krajského súdu v Trnave č.k. 32Sp/3/2008-38 zo dňa 4.6.2008 **m e n í** tak, že rozhodnutia Obvodného pozemkového úradu v Trnave č. K2007/00412-Kň/4-NR zo dňa 3.12.2007 a č. K2007/00412-Kň/5-NR zo dňa 4.12.2007 **z r u š u j e a v e c m u v r a c i a n a d' a ľ š i e k o n a n i e.**

Navrhovateľovi sa náhrada trov konania **n e p r i z n á v a.**

O d ô v o d n e n i e :

Krajský súd v Trnave napadnutým rozsudkom potvrdil rozhodnutie č. K2007/00412-Kň/4-NR zo dňa 3.12.2007, ktorým odporca podľa § 5 ods. 2 zákona č. 503/2003 Z.z. o navrátení vlastníctva k pozemkom a o zmene a doplnení zákona Národnej rady Slovenskej republiky č. 180/1995 Z.z. o niektorých opatreniach na usporiadanie vlastníctva k pozemkom v znení neskorších predpisov (ďalej len „zákon“) rozhodol vo veci uplatneného nároku navrhovateľa tak, že mu ako oprávnenej osobe podľa § 2 ods. 2 písm. e/ zákona navrátil vlastníctvo k pozemkom v k.ú. Š. zapísaných v PK vl. č. X. v podiele 795/36288, v PK vl. č. X. v podiele 1/270, v PK vl. č. X. v podiele 1/54, v PK vl. č. X. v podiele 795/36288 a v PK vl. č. X. v podiele 1/168.

Uvedeným rozsudkom krajský súd potvrdil aj rozhodnutie č. K2007/00412-Kň/5-NR zo dňa 4.12.2007, ktorým odporca navrhovateľovi ako oprávnenej osobe nepriznal vlastníctvo k pozemkom a priznal mu právo na náhradu za predmetné pozemky nachádzajúce sa v k. ú. Š., zapísané v PKV X., vo vlastníckom podiele 795/36288-ín z celku.

O trovách konania rozhodol tak, že ich náhradu navrhovateľovi nepriznal.

Krajský súd v napadnutom rozsudku konštatoval, že správny orgán vo veci vykonal dokazovanie v dostatočnom rozsahu a vyvodil z neho správny právny záver, keď určil podiel pripadajúci navrhovateľovi ako 1/18 zo súčtu podielov pôvodných vlastníkov, pretože podľa rozhodnutia v dedičskej veci po nebohých pôvodných vlastníkoch Š., M., rod. R. a V., rod. R., prichádzalo do úvahy viacero oprávnených osôb v zmysle § 2 ods. 2 zákona, no reštitučný nárok si ako jediný z viacerých oprávnených uplatnil len navrhovateľ. Podľa záveru krajského súdu bolo v danej veci irelevantným, že v dedičskom konaní po nebohom otcovi navrhovateľa, L. staršom, bol navrhovateľ na základe dedičskej dohody jediným dedičom. Poukázal tiež na ustanovenie § 2 zákona, ktoré obsahuje odlišnú úpravu ako § 21 zákona č. 229/1991 Zb., podľa ktorého bolo možné priznať vlastníctvo aj jedinému z oprávnených osôb, ak si ostatné oprávnené osoby nárok neuplatnili. Podľa zákona však mali nárok aj ďalšie oprávnené osoby v zmysle § 2 ods. 2 zákona a to každý z nich rovným dielom, no vzhľadom na to, že v zákonnej lehote o navrátenie vlastníctva nepožiadali, ich nárok zanikol. Krajský súd v súvislosti s určením podielu navrhovateľa dôvodil, že pri jeho výpočte sa vychádzalo z podielu otca navrhovateľa po

pôvodných vlastníkoch (1/6), pričom navrhovateľovi patril podiel 1/3 z podielu svojho otca, čo znamená, že podiel navrhovateľa predstavoval 1/18-inu zo súčtu podielov pôvodných vlastníkov.

Na základe odvolania navrhovateľa Najvyšší súd Slovenskej republiky, ktorý sa stotožnil so skutkovými aj právnymi závermi krajského súdu, rozsudok súdu prvého stupňa svojim rozsudkom sp. zn. 8Sžo/169/2008 zo dňa 4.6.2009 podľa § 219 ods. 1 OSP ako vecne správny potvrdil.

Ústavný súd Slovenskej republiky na základe sťažnosti navrhovateľa vo veci namietaného porušenia základných práv podľa čl. 46 ods. 1 Ústavy Slovenskej republiky a práva podľa čl. 6 ods. 1 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd rozsudkom Najvyššieho súdu Slovenskej republiky sp. zn. 8Sžo/169/2008 zo dňa 4.6.2009 v spojení s rozsudkom Krajského súdu v Trnave č. k. 32Sp/3/2008-38 zo dňa 4.6.2008 rozhodol nálezom č. I. ÚS 123/2010-48 zo dňa 30.6.2010 tak, že:

1. Základné právo E. na súdnu ochranu podľa čl. 46 ods. 1 Ústavy Slovenskej republiky a právo na spravodlivé súdne konanie podľa čl. 6 ods. 1 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd rozsudkom Najvyššieho súdu Slovenskej republiky sp. zn. 8Sžo/169/2008 zo 4.6.2009 porušené bolo.

2. Rozsudok Najvyššieho súdu Slovenskej republiky zo 4.6.2009 sp.zn. 8Sžo/169/2008 zrušil a vec vrátil Najvyššiemu súdu Slovenskej republiky.

3. Kancelárii Ústavného súdu Slovenskej republiky uložil zaplatiť trovy právneho zastúpenia E. v sume 476,34 € na účet jeho právneho zástupcu.

4. Najvyššiemu súdu Slovenskej republiky uložil uhradiť štátu trovy právneho zastúpenia v sume 476,34 € na účet Kancelárie Ústavného súdu Slovenskej republiky.

5. Vo zvyšku sťažnosti nevyhovel.

V predmetnom náleze Ústavný súd Slovenskej republiky konštatoval, ústavná sťažnosť je dôvodná, lebo napadnutými právoplatnými rozhodnutiami všeobecných súdov došlo k zásahu do základných práv sťažovateľa. Podľa Ústavného súdu Slovenskej republiky „*správna je námietka sťažovateľa, že výklad ustanovenia § 2 zákona č. 503/2003 Z.z. všeobecnými súdmi treba hodnotiť výrazom zjavného a neodôvodneného, či nespravodlivého vybočenia (excesu) zo štandardného výkladu, ktorý je v súdnej praxi rešpektovaný (a predstavuje tým*

nepredvídateľnú interpretačnú ľubovôľu), resp. je v rozpore so všeobecne záväznými uznávanými zásadami spravodlivosti.“

Ústavný súd Slovenskej republiky k pojmu „ľubovôľa“ uviedol, že: *„pojmem ľubovôle môže mať dvojaký význam: môže ísť o ľubovôľu v zmysle materiálnom, t. j. z hľadiska spravodlivosti a racionality (účelu) rozhodnutia vo veci a ďalej o ľubovôľu v postupe a obsahu rozhodnutia v zmysle nerešpektovania alebo absencie vopred daných pravidiel a alternatív rozhodovania.“*

Podľa Ústavného súdu Slovenskej republiky *„ak je k dispozícii viac výkladov právnej normy, je potrebné voliť ten, ktorý vôbec, resp. čo najmenej zasahuje do toho – ktorého základného práva či slobody.“*

Ústavný súd Slovenskej republiky dospel k záveru, že z ustanovenia § 2 ods. 2 zákona možno *„vyvodiť len to, že oprávnenými osobami sú všetky osoby v tomto ustanovení uvedené. Ich zaradenie do jednotlivých skupín neznamena, že ak existujú osoby v prednejšom poradí, nemôžu reštitučný nárok úspešne uplatniť osoby uvedené v neskoršom poradí, alebo ak v tom istom poradí existuje viac osôb, že jedna z nich môže uplatniť nárok len v pomere k počtu týchto osôb, ak tieto osoby alebo osoby v prednejšom poradí svoj nárok neuplatnili, a preto ich právo zaniklo. V tomto smere totiž zákon č. 503/2003 Z.z. neobsahuje žiadne pravidlo, ktoré by eliminovalo reštitučný nárok oprávnenej osoby uvedenej v niektorej zo skupín či v rámci jednej skupiny, ak tento nárok neuplatnili osoby uvedené v prednejšom poradí, či aj iné osoby v tom istom poradí. Nečinnosť týchto osôb otvára cestu pre uplatnenie „celého“ reštitučného nároku osobe, ktorá sa ho aktívne domáha na príslušnom orgáne, lebo aj táto osoba je rovnocenne zahrnutá do okruhu oprávnených osôb, ktorých sa tiež zmiernenie následkov majetkových krívd spáchaných na (spolu)vlastníkoch nehnuteľností v minulosti (rozhodnom období) týka.“* Podľa názoru Ústavného súdu Slovenskej republiky *„takáto interpretácia ustanovenia § 2 cit. zákona je nielen konformná s jeho dikciou, ale aj zmyslom a účelom tohto zákona, a naostatok je aj v súlade so všeobecne uznávanými zásadami spravodlivosti, keď sa do širšej „rodiny“ vracia len to, čo bolo odtiaľ nesprávne odňaté alebo vzaté.“*

Ústavný súd Slovenskej republiky preto konštatoval, že *„vo svetle naznačených hľadísk sa nemožno stotožniť so spôsobom, ako orgány verejnej moci v prerokovávanej veci vykrátili celý reštitučný nárok sťažovateľa na 1/18....“* a *...“záver všeobecných súdov v uvedenom smere bol*

zjavným výkladovým vybočením, ktoré predstavuje porušenie práva na spravodlivý proces vychádzajúci z čl. 46 ods. 1 ústavy a čl. 6 ods. 1 dohovoru.“

Toto sú **právne závery**, na základe ktorých Ústavný súd v záujme ochrany ústavou garantovaného základného práva na súdnu ochranu podľa čl. 46 ods. 1 Ústavy Slovenskej republiky a čl. 6 ods. 1 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd, ktoré boli rozsudkom Najvyššieho súdu Slovenskej republiky sp. zn. 8Sžo/169/2008 zo dňa 4.6.2009 porušené, tento rozsudok zrušil a vrátil vec na ďalšie konanie a rozhodnutie Najvyššiemu súdu. Tiež toto sú právne závery, v medziach ktorých musí všeobecný súd v zmysle § 135 ods. 1 OSP svoje závery prijímať.

Podľa § 135 ods. 1 O.s.p. je súd viazaný rozhodnutím ústavného súdu o tom, či určitý právny predpis je v rozpore s ústavou, so zákonom alebo s medzinárodnou zmluvou, ktorou je Slovenská republika viazaná (§ 109 ods. 1 písm. b/). Súd je tiež viazaný rozhodnutím ústavného súdu alebo Európskeho súdu pre ľudské práva, ktoré sa týkajú základných ľudských práv a slobôd. Ďalej je súd viazaný rozhodnutím príslušných orgánov o tom, že bol spáchaný trestný čin, priestupok alebo iný správny delikt postihnutelný podľa osobitných predpisov, a kto ich spáchal, ako aj rozhodnutím o osobnom stave, vzniku alebo zániku spoločnosti a o zápise základného imania; súd však nie je viazaný rozhodnutím v blokovom konaní.

Podľa § 56 ods. 6 zákona č. 38/1993 Z.z. o organizácii Ústavného súdu Slovenskej republiky, o konaní pred ním a o postavení jeho sudcov ak Ústavný súd právoplatné rozhodnutie, opatrenie alebo iný zásah zruší a vec vráti na ďalšie konanie, ten, kto vo veci vydal rozhodnutie, rozhodol o opatrení alebo vykonal iný zásah, je povinný vec znova prerokovať a rozhodnúť. V tomto konaní alebo postupe je viazaný právnym názorom Ústavného súdu.

Na základe Opatrenia predsedníčky Správneho kolégia Najvyššieho súdu Slovenskej republiky zo dňa 30.8.2010 bola predmetná právna vec (zapísaná na Najvyššom súde Slovenskej republiky pod sp. zn. 8Sžo/208/2010) pridelená v zmysle čl. II bod 10/ Rozvrhu práce Najvyššieho súdu Slovenskej republiky na rok 2010 senátu 1S.

Najvyšší súd Slovenskej republiky ako súd odvolací (§ 10 ods. 2 OSP) opätovne preskúmal v medziach hore citovaných záverov Ústavného súdu Slovenskej republiky napadnutý rozsudok krajského súdu ako aj konanie pred správnym orgánom, ktoré mu predchádzalo, a postupom podľa ustanovenia § 135 OSP a s prihliadnutím na § 56 ods. 1 zákona č. 38/1993 Z.z. dospel k záveru, že napadnuté rozhodnutie súdu prvého stupňa je potrebné zmeniť.

Vychádzajúc z vyššie citovaného zákonného ustanovenia a z názoru Ústavného súdu Slovenskej republiky vysloveného v náleze I. ÚS 123/2010-48 zo dňa 30.6.2010 preto rozhodol Najvyšší súd Slovenskej republiky podľa § 220 OSP, rozsudok krajského súdu č.k. 32Sp/3/2008-38 zo dňa 4.6.2008 zmenil tak, že správne rozhodnutia odporcu č. K2007/00412-Kň/4-NR zo dňa 3.12.2007 a č. K2007/00412-Kň/5-NR zo dňa 4.12.2007 zrušil a vec vrátil odporcovi na ďalšie konanie, v ktorom rozhodne o reštitučnom nároku navrhovateľa v intenciách citovaného nálezu Ústavného súdu Slovenskej republiky.

Trovy konania súd navrhovateľovi, hoci bol úspešný, nepriznal, pretože mu v konaní pred krajským súdom ani pred odvolacím súdom žiadne trovy nevznikli.

P o u č e n i e : Proti tomuto rozsudku nie je prípustný riadny opravný prostriedok.

V Bratislave 9. novembra 2010

JUDr. Igor Belko, v. r.
predseda senátu

Za správnosť vyhotovenia:

Ľubica Kavivanovová